

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Курортологія та рекреація»

вибіркова

за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2024-2025 навчальний рік

Протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Курортологія та рекреація»

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Ринок курортно-рекреаційного туризму практично всеосяжний, тобто охоплює всі верстви, вікові, соціальні й етнічні групи населення. Адже потребу в оздоровчому відпочинку за умов зростання забрудненості довкілля, демографічного й техногенного навантаження, військової агресії, зростання кількості інклюзивних потреб відчуває багато людей, незалежно від місця й умов проживання. Глобалізація споживацького ринку, невпинне зростання попиту й запитів туристів, загострення конкуренції між самими курортами веде до активізації темпів освоєння рекреаційних ресурсів планети й динамічної розбудови курортної інфраструктури у глобальному масштабі; постійного пошуку інновацій у царині оновлення курортного продукту, поліпшення й урізноманітнення якості сервісу; подальшої турпродуктної диференціації й ринкового розмежування курортів, що веде до невпинного виділення з курортної когорти територій і закладів нових видів та типів.

Навчальна дисципліна «Курортологія та рекреація» розкриває теоретичні та практичні основи курортології і санаторно-курортного лікування. Формування сучасного ринку санаторно-курортних послуг зумовлене зростанням популярності здорового способу життя і потреби населення в якісних і відповідних за ціною курортно-оздоровчих послугах. Сьогодні все більше уваги приділяється використанню природних лікувальних факторів, як в умовах перебування в санаторно-курортних закладах, так і в домашніх умовах.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Леоненко Неллі Анатоліївна, завідувачка кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, доцент
Контактна інформація	61023, м. Харків, вул. Чернишевська 94.
E-mail	leonenko@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	<ul style="list-style-type: none"> - механізми державного регулювання туристичної сфери України; - концептуальні засади сталого розвитку сфери туризму в контексті соціально-економічної політики держави; - державна підтримка розвитку внутрішнього і в'їзного туризму; - соціальні програми в туризмі: інклюзія та реабілітація; інноваційні технології розвитку туризму та екскурсійної діяльності.
Професійні здібності	<ul style="list-style-type: none"> - педагогічно-психологічні здібності; - конструктивно-проективні здібності; - комунікативні та організаційні здібності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&pli=1&user=w1talg0AAAAJ ORCID: 0000-0002-1498-0391

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Курортологія та рекреація» проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу

розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.30 до 16.30 дистанційно на платформі ZOOM за постійним посиланням (Ідентифікатор конференції: 407 030 1562. Код доступу: 100882). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Метою вивчення дисципліни «Курортологія та рекреація» є ознайомлення здобувачів із теоретичними та практичними основами курортології, рекреації і санаторно-курортного лікування, провідними лікувальними методиками й особливостями лікувально-оздоровчого туризму, специфікою матеріально-технічної бази санаторно-курортних і оздоровчих закладів відповідно до їх функціонального призначення, надання знань щодо нормативно-правового регулювання курортної справи в Україні та ефективного управління діяльністю санаторно-курортних закладів.

Вивчення дисципліни «Курортологія та рекреація» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Планування й організація туристичного бізнесу» та «Спеціалізований туризм».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна
Навчальний рік	4-й
Семестр	8-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	4
- загальна кількість годин	120
- кількість модулів	2
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):	
- лекції	20
- практичні заняття	24
- семінарські заняття	-
- лабораторні заняття	-
- курсовий проект (робота)	-
- інші види занять	-
- самостійна робота	76
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)	-
Форма підсумкового контролю	
(курсова робота (курсний проект); диференційний залік, іспит)	іспит

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Курортологія та рекреація», ґрунтується на

знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення низки дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійних циклів на попередніх етапах навчання, таких як: «Основи туризмознавства», «Підготовка з надання домедичної допомоги», «Краєзнавство, країнознавство та географія туризму», «Інфраструктура туризму», «Менеджмент з туризму», «Організація анімаційної діяльності».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

<i>Дисциплінарні результати навчання</i>	ДРН
Здатність аналізувати основні природні лікувальні чинники з позиції їх можливого використання для покращення стану здоров'я або реабілітації	ДР1
Здатність пояснювати принципи розміщення і функціонування курортів і санаторно-курортних закладів, а також закономірності функціонування курортно-рекреаційних районів на території України	ДР2
Здатність розуміти інноваційні методи та технології, що використовуються для покращення стану здоров'я та реабілітації на курортах світу та України	ДР3
Формування професійних знань щодо визначення індивідуальних потреб туриста, інформації про профілактику та лікування хвороб та ведення здорового способу життя	ДР4

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

<i>Програмні компетентності (загальні та професійні)</i>	-
<i>Очікувані компетентності з дисципліни</i>	
Спроможність використовувати сучасні науково-теоретичні підходи до організації діагностування, лікування та реабілітації в санаторно-курортних закладах	
Мати професійно профільовані знання й практичні навички в області курортології й мати здатність їх використовувати в області туризму	
Використовувати загальні методи оцінки санаторно-курортного потенціалу з метою застосування в рекреаційних цілях	

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ (Ч1)

Тема 1.1. Курорти: провідний сегмент індустрії туризму.

Курорти: поняття, функції, різновиди, інфраструктура. Класифікація курортних факторів та їх

використання в лікувальних та оздоровчих цілях. Курортна справа в системі охорони здоров'я та лікувально-оздоровчому туризмі. Різновиди курортної діяльності. Курортологія: визначення, завдання, напрямки.

Тема 1.2. Основи медичної кліматології.

Поняття та завдання медичної кліматології. Клімат та кліматоутворювальні фактори. Типи погодних умов, що впливають на здоров'я людини. Метеоневроз та

метеопрофілактика. Типи клімату й погоди та їхній вплив на організм людини: адаптація, акліматизація, загартовування. Головні методи кліматотерапії. Аеротерапія та її різновиди. Геліотерапія. Таласотерапія. Мікрокліматоретрапія. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії та дозування кліматолікувальних процедур. Курортні ландшафти та їхнє використання в рекреаційних цілях.

Тема 1.3. Основи бальнеології та бальнеотехніки.

Лікувальна дія прісної води на організм людини. Гідротерапія. Гідротерапевтичні процедури: показання, протипоказання. Головні методи гідротерапевтичних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компреси, купання, душ, ванни. Визначення та головні поняття бальнеології. Мінеральні води та їх класифікація. Головні методи бальнеологічного лікування. Бальнеотехніка: предмет, завдання, технологічні схеми.

Тема 1.4. Основи грязелікування.

Лікувальні грязі (пелоїди): поняття та класифікація. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини. Грязелікування: показання, протипоказання. Методики проведення грязелікувальних процедур. Форми грязелікування: грязьові ванни, аплікації, бовтанки, суспензії, огортання, тампони, грязьові препарати. Основні різновиди грязетерапії у сполученні з фізіотерапевтичними процедурами: Нові методики застосування лікувальних грязей.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ (Ч2)

Тема 2.1. Лікування глиною в курортній справі.

Цілющі властивості й хімічний склад глини. Різновиди лікувальної глини

та їхнє використання в курортній практиці. Глінолікування: показання, протипоказання. Псаммотерапія та методика її проведення.

Тема 2.2. Термотерапія в санаторно-курортному лікуванні.

Термотерапія: поняття, сутність, різновиди. Реакції термотерапії на організм людини. Лікувальні нафтопродукти: стеарин, керосин, парафін, озокерит, нафталан. Показання та протипоказання до термотерапії. Парафінолікування: показання, протипоказання, методика його проведення. Озокеритолікування: показання, протипоказання, способи лікувального використання. Лікування нафталанською нафтою: показання, протипоказання. Лікувальна дія пари. Характеристика найпопулярніших різновидів лазень.

Тема 2.3. Фітотерапія й апітерапія.

Фітотерапія: поняття, лікувальні форми. Фармація. Фармакопея. Фармакогнозія. Лікарські рослини та їх класифікація. Лікарські рослини народної медицини. Форми застосування та різновиди лікарських форм рослин. Методи приготування лікарських форм рослин: мікстури, настоянки, мазі, екстракти, порошки, збори. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва. Продукти бджільництва, які використовують в лікувальних цілях: бджолиний мед, бджолина отрута, бджолина перга, маточне молочко бджоли, прополіс, бджолиний віск, бджолиний пиліок. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини. Головні сорти меду. Способи лікування. Показання, протипоказання.

Тема 2.4. Преформовані та рідкісні лікувальні курортні фактори .

Фізіотерапія: поняття і сутність. Загальна класифікація лікувальних фізичних чинників: струм, магнітні поля, механічні коливання, світло, змінний повітряний тиск та ін. Механізм дії фізичних факторів. Штучні фізичні фактори, що використовують у курортній лікувальній практиці. Методи апаратної фізіотерапії. Використання рідкісних і нетрадиційних методів лікування. Найпопулярніші методи нетрадиційної медицини: натуропатія, ароматерапія, фунготерапія, йога, таласотерапія, акупунктура, аюрведа, гіпнотерапія, енотерапія, лікувальне голодування та ін.

Тема 2.5. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж.

Рухова активність в умовах курорту. Типи режимів рухової активності в умовах курорту: головне завдання, призначення, методика проведення. Гіподенамія та гіпокінезія. Головні методики кінезітерапії. Основи лікувальної фізичної культури (ЛФК). Форми занять ЛФК. Окремі спортивно-рекреаційні вправи на курортах. Показання та протипоказання. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування. Головні різновиди масажу. Показання та протипоказання.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти – очна (денна)					
	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
Лекції		Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	
8- й семестр						
Модуль 1 ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ (Ч1)						
Тема 1.1. Курорти: провідний сегмент індустрії туризму	16	4	4		8	
Тема 1.2. Основи медичної кліматології	12	2	2		8	
Тема 1.3. Основи бальнеології та бальнеотехніки	12	2	2		8	
Тема 1.4. Основи грязелікування	16	2	4		10	
Разом за модулем 1	56	10	12		34	МКР № 1
Модуль 2. ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ (Ч2)						
Тема 2.1. Лікування глиною в курортній справі	12	2	2		8	
Тема 2.2. Термотерапія в санаторно-курортному лікуванні	12	2	2		8	
Тема 2.3.	12	2	2		8	

Фітотерапія й апітерапія						
Тема 2.4. Преформовані та рідкісні лікувальні курортні фактори	12	2	2		8	
Тема 2.5. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж	16	2	4		10	
Разом за модулем 2	64	10	12		42	МКР № 2

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Курорти: види, функції, інфраструктура	2
2.	Історія розвитку курортів в Україні та світі	2
3.	Основні завдання та методи кліматотерапії	2
4.	Основні методи бальнеологічного лікування	2
5.	Методики проведення грязелікувальних процедур	4
6.	Використання глини в курортній практиці	2
7.	Парафінолікування. Озокеритолікування. Лікувальна дія пари. Різновиди лазень	2
8.	Фітотерапія: поняття, лікувальні форми. Апітерапія: лікування медом та продуктами бджільництва	2
9.	Фізіотерапія. Нетрадиційні методи лікування	2
10.	Основи та форми ЛФК. Головні різновиди лікувального масажу	4
	Разом	24

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання :

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання

(лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- науково-дослідна робота;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, доповіді, есе, модульна контрольна робота, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, модульної контрольної роботи, тестів, презентаційних доповідей.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	4	0

	практичні заняття*	6	5	30
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10	10
Разом за модуль 1				40
Модуль 2	лекції	5	0	0
	практичні заняття*	6	5	30
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10	10
Разом за модуль 2				40
Разом за поточний контроль				80
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				-
III. Підсумковий контроль (екзамен)				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів - здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Виконує презентаційну роботу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

4 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом,

вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення письмових контрольних робіт під час аудиторних занять та складання та захисту презентаційного матеріалу.

Контрольна робота – письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. В роботі має бути розкритий зміст теоретичних питань, визначених викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи – одна академічна година. Роботи виконуються у присутності викладача. Контрольні роботи перевіряються викладачем протягом тижня, після чого оголошуються оцінки.

Презентаційний матеріал – виконана презентація, яка містить слайди, та супроводжується відео-, аудіо матеріалами та поясненнями здобувача під час доповіді та захисті модульної роботи.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Склад презентаційний матеріал та представив його.

9-7 бали – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом,

обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Склав презентаційний матеріал, але представив його недостатньо аргументовано.

6-4 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Склав презентаційний матеріал з недотриманням вимог до його змісту, представив його недостатньо аргументовано.

3-1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Не склав презентаційний матеріал.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення. Не склав презентаційний матеріал.

Підсумковий контроль.

Екзамен є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в НУЦЗ України. Екзамен проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни. Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені *(оцінюється від 0 до 20 балів)*:

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 20 балів):

20–18 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

17–15 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

14–10 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки;

9–4 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом,

недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

3–1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Курорти: поняття, функції, види, інфраструктура
2. Структура навчальної дисципліни, її мета та завдання.
3. Визначення поняття «курортологія». Об'єкт, предмет, задачі та функції курортології.
4. Основні типи курортів за характером природного лікувального фактора.
5. Види курортної діяльності. Завдання курортної справи.
6. Принципи державної політики у сфері курортної справи. Курортно-рекреаційний продукт.
7. Санаторно-курортні (оздоровчі) послуги. Складові санаторно-курортного продукту.
8. Завдання курортології. Основні розділи курортології.
9. Історія розвитку санаторно-курортної справи.
10. Поняття та завдання медичної кліматології.
11. Поняття клімату.
12. Основні групи кліматичних факторів. Класифікація кліматоутворювальних факторів.
13. Класи захворювань, пов'язаних із дією клімато-метеорологічних і геофізичних чинників.
14. Типи погодних умов, що впливають на здоров'я людини.
15. Основні методи кліматотерапії.
16. Типи клімату й погоди та їх вплив на організм людини: адаптація, акліматизація, загартування.
17. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії й дозування кліматолікувальних процедур.
18. Курортні ландшафти та їх використання в рекреаційних цілях.
19. Лікувальна дія прісної води на організм людини. Гідротерапія.
20. Визначення та основні поняття бальнеології.
21. Основні методи бальнеологічного лікування.
22. Бальнеотехніка: предмет, завдання, технологічні схеми.
23. Лікувальні грязі: поняття та класифікація.
24. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини.
25. Методики проведення грязелікувальних процедур.
26. Цілющі властивості й хімічний склад глини.
27. Види лікувальної глини та їх використання в курортній практиці.

28. Псамотерапія.
29. Термотерапія: поняття, сутність, різновиди.
30. Парафінолікування.
31. Озокеритолікування.
32. Лікування нафталанською нафтою.
33. Лікувальна дія пари.
34. Фітотерапія: поняття, лікувальні форми.
35. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва.
36. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини.
37. Преформовані та рідкісні лікувальні курортні фактори.
38. Фізіотерапія: поняття і сутність.
39. Штучні фізичні фактори, що використовують у курортній лікувальній практиці.
40. Методи апаратної фізіотерапії.
41. Використання рідкісних і нетрадиційних методів лікування.
42. Лікувальна фізична культура.
43. Лікувальний масаж.
44. Рухова активність в умовах курорту.
45. Основи лікувальної фізичної культури (ЛФК).
46. Форми занять ЛФК.
47. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування.
48. Основні види масажу.
49. Особливості організації лікування хвороб людини в умовах курорту.
50. Специфіка санаторно-курортного лікування.
51. Види санаторно-курортних закладів.
52. Функціональна структура санаторно-курортних закладів та їх матеріально-технічна база.
53. Управління санаторно-курортними закладами.
54. Правове-регулювання діяльності санаторно-курортних закладів.
55. Кадровий склад закладів санаторно-курортного комплексу.
56. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах: анімаційний сервіс.
57. Забезпечення якості й ефективності діяльності санаторно-курортних закладів.
58. Основні методи і способи (інструменти) впливу на ефективність роботи підприємств санаторно-курортного комплексу.
59. Характеристика санаторно-курортного комплексу України.
60. Характеристика санаторно-курортного комплексу Європи.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо

підготовленим до практичних занять за рекомендованою літературою, якісно і своєчасно виконувати всі завдання.

2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі.

3. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей.

4. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.

5. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література:

1. Леоненко Н.А. Державне регулювання туристичної сфери: теорія, методологія, практика: монографія. Х.: НУЦЗУ, 2021. 325 с.

2. Леоненко Н. А. Концептуальні засади державного регулювання сталого розвитку туристичної сфери. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І Вернадського. Серія «Державне управління». Київ. 2019. Том 30 (69). №4, 2019. С.82-86.

3. Леоненко Н. А. Інноваційні технології в державному регулюванні сфери туризму. Публічне управління і адміністрування в Україні: наук. журнал. Одеса: Причорноморський наук.-досл. ін.-т економіки та інновацій. 2019. Вип.13. С.46-49.

4. Леоненко Н. А. Системний підхід до формування державної політики регулювання розвитку туризму [Електронний ресурс] / Н.А. Леоненко // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування: електр. наук. фах. вид. Херсонського національного технічного університету. 2019. №2. – Режим доступу:<http://irbis-nbuv.gov.ua>

5. Леоненко Н. А. Інституційні основи державного регулювання сфери туризму України: сучасний стан та історичний досвід. Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2019. Вип.2 (11). С.221-231.

6. Про курорти [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями від 01.10.2023 р. [2573-IX](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text)– Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>

7. Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / С. І. Байлик, О. М. Кравець. – Харків : ХНАМГ, 2009. – 197 с.

8. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методи аналізу, термінологія, районування. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. 395 с.
9. Ведмідь Н. І. Класифікація санаторно-курортних і оздоровчих підприємств /Н. І. Ведмідь // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 238. С. 9–13.
10. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: Навчальний посібник. - Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова, 2013. 202 с.
11. Влащенко Н. М. Нормативно-правове забезпечення санаторно-курортної діяльності в Україні / Н. М. Влащенко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 4. С. 147–150.
12. Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери : монографія / В.В. Гуменюк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 372 с.
13. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посіб. / Г. М. Заваріка. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. 264с.
14. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. – Львів: Видав. Центр ЛНУ ім.. І. Франка, 2010. – 254 с.
15. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.
16. Кушнірук Ю.С. Рекреалогія: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2015. 148 с.
17. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. – К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
18. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії; підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. 372.
19. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. 296 с.
20. Рутинський М. Й. Рекреалогія з основами курортології : курс лекцій / М. Й. Рутинський ; за ред. М. Мальської. – Львів : Фенікс, 2004. 68 с.
21. Рутинський М. Й. Класифікації та типології курортів / М. Й. Рутинський // Вісник Львівського університету. – Серія географічна. – 2007. – Вип. 34. С. 236–246.
22. Розвиток медичного туризму в регіонах України / В. Ф. Кифяк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013.– № 1. С. 30–33.
23. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навч. посібник. – К.: Альтпрес, 2006. 264. с.
24. Степанов Є. Г. Основи курортології та санаторно-курортне лікування : навч.пос. / Є. Г. Степанов. – Харків : Кроссруд, 2007. 584 с.

25. Степашко М.В., Сухостат Л.В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник. — К.: Медицина, 2010. 352 с.
26. Сухан В. С. Кліматологія і кліматотерапія : методичні рекомендації / В. С. Сухан. – Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2012. 60 с.
27. Туристична курортологія / Укл.: Бойко І.Д., Савранчук Л.А. – Чернівці: Рута, 2007. 116 с.
28. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. 480 с.
29. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
30. Шевчук Л.Т. Основи медичної географії: Текст лекцій. – Львів, 1997. 168 с.
31. Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. Фізіотерапія: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. 256 с.
32. Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Available from: <http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>. Accessed: November 12, 2018.
33. STEPS-Stroke manual (version 1.2). The WHO STEP wise approach to stroke surveillance. Geneva; WHO. Available from: http://www.who.int/ncd_surveillance/en/steps_stroke_manual_v1.2.pdf. Accessed 7 February 2017.
34. World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. October 2013. Geneva: WHO, 127 p.

Інформаційні ресурси:

1. Апітерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mldc.vn.ua/news>
2. Загальні питання фізіотерапії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/sport_medic/lectures_stud/uk/med/lik/ptn
3. Засоби лікувальної фізичної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://medical-enc.com.ua/sredstva.htm>
4. Купцова Т. Користь та шкода від сонця. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://amm.net.ua/polza-i-vred-solnca.html>
5. Кліматолікування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sanikur.com/uk/4/22/23>
6. Кінезіотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vertebra.ua/metodyi-lecheniya/kineziterapiya.html>
7. Косметичні глини: види, властивості та способи застосування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.woodandsoap.in.ua/uk/statti/kosmetychni-hlyny-vydy-vlastyvoli-ta-sposoby-zastosuvannya>

8. Краєвська А. С. Менеджмент діяльності санаторно-курортного закладу. [Електронний ресурс] / А. С. Краєвська. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/20101224/3_kraev.php

9. Лікарські рослини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Лікарські_рослини

10. Лікувальні грязі та пелоїдолікування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sanikur.com/uk/4/22/25>

11. Лікування піском або псамотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.zid.com.ua/ukr_creativework/likuvannya-piskom-abo-psamoterapiya

12. Лікування нафталаном. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.naftalan.group/blog/naftalanska-nafta-prirodne-dzherelo-zdorovya>

13. Метеочутливість: як подолати залежність від атмосферних умов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://health-ua.com/article/62190-meteochutlivst--tcenemf-aboyakpodolati-zalezhnst--vd-zmn-atmosfernih-umov-->

14. Мигалина Ю. Ю. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Мигалина. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/mygalyna2.htm

15. Нетрадиційна медицина: те, що ви не знали. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://megasite.in.ua/5116-netradicijna-medicina-te-shho-vi-ne-znali.html>

16. Озокеритотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://karpattia.com.ua/ozokeryt/>

17. Оптимальний руховий режим [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://medbib.in.ua/optimalnyiy-dvigatelnyiy-rejim.html>

18. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>

19. Популярні види масажу: прийоми і методики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://donum.ua/ua/top-10-populyarnyh-vidov-massaja-priemu-i-metodiki>

20. Смірін С. Грязь, яка лікує. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://familytimes.com.ua/gryaz.html>

21. Таласотерапія або лікування дарами моря. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poradumo.com.ua/447607-talasoterapiya-abo-likuvannya-darami-morya/>

22. Теренкури Трускавця. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://truskavets.ua/leisure/terenkyry-truskavtsya>

23. Ткаченко Т. Особливості управління закладами санаторно-курортної сфери. [Електронний ресурс] / Т. Ткаченко, С. Костін. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/2008_24/19.pdf

Розробник:

Завідувачка кафедри менеджменту ,
д. держ. упр., доцент

Неллі ЛЕОНЕНКО